

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zdeňky Šindelářové a soudců JUDr. Aleny Ježíkové a Mgr. Jakuba Černoška ve věci:

žalobce: **Fin-ARBÍTER, s.r.o.**, IČO 24261068
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1 - Nové Město

proti
žalovaným: 1. **Ing. Lee Louda**, IČO 69326681
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s., IČO 26863154
sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná
zastoupený advokátem JUDr. Dušanem Dvořákem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno
2. **Správa pohledávek OKD, a.s.**, IČO 26863154
sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná

o určení pravosti a výše pohledávky, jako incidenční spor v insolvenčním řízení dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s. se sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná, IČO 26863154, vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016, o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze

dne 28. 6. 2017, č. j. 32 ICm 3270/2016-41 (KSOS 25 INS 10525/2016), ve znění opravného usnesení ze dne 1. 11. 2017, č. j. 32 ICm 3270/2016-58 (KSOS 25 INS 10525/2016),

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě se v části odstavci I. výroku ve vztahu k žalovanému 1. a v odstavci II. výroku **potvrzuje**.

II. Ve zbývajících částech odstavce I. výroku, to je ve vztahu k žalované 2., se rozsudek Krajského soudu v Ostravě mění tak, že žaloba se **odmítá**.

III. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem Krajský soud v Ostravě zamítl žalobu na určení, že pohledávka žalobce za dlužníkem přihlášená do insolvenčního řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 pod č. P506 je po právu a v celkové výši 38 166 179,21 Kč (odst. I. výroku), zavázal žalobce povinností zaplatit žalovanému 1. na náhradě nákladů řízení částku ve výši 12 342 Kč k rukám jeho advokáta (odst. II. výroku), a dále rozhodl, že ve vztahu žalobce a žalované 2. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (odst. III. výroku).
2. Odstavec I. výroku krajský soud odůvodnil nedostatkem pasivní legitimace, neboť žalovaným v době podání žaloby měl být vedle insolvenčního správce rovněž i dlužník.
3. Z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně vyplývá, že žalobce podal proti žalovanému 1. dne 9. 9. 2016 žalobu, již se domáhal, aby soud určil, že pohledávka žalobce za dlužníkem, to je společností Správa pohledávek OKD, a.s. (toho času pod obchodní firmou OKD, a.s.), IČO 26863154, se sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná (dále jen dlužník nebo žalovaná 2.) vznikla z titulu nepřiměřenosti protiplnění, která byla do insolvenčního řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 přihlášená přihláškou č. P506, je po právu jako pohledávka nezajištěná a nevykonatelná. Žalobce tvrdil, že pohledávka se skládala z jistiny ve výši 20 358 420,28 Kč a zákonného úroku z prodlení ve výši 17 807 758,93 Kč. Pohledávka žalobce byla na přezkumném jednání popřena insolvenčním správcem. Žalobce s popřením své pohledávky nesouhlasí, neboť plnění, které za akcie poskytli předchůdci žalované 2. žalobci, bylo nepřiměřené s ohledem na vypracované znalecké posudky. Podle žalovaného 1. pohledávku žalobce na přezkumném jednání popřel stejně i dlužník, a proto měla být žaloba podána také proti dlužníkovi. Pokud tedy žalobce podal žalobu jen proti insolvenčnímu správci (žalovanému 1.), k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží a pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření. Lhůta pro podání žaloby vůči dlužníkovi proto žalobci uplynula. Krajský soud připustil usnesením ze dne 28. 3. 2017, č. j. 32 ICm 3270/2016-26 přistoupení dlužníka na stranu žalovanou (jako žalovanou 2.).
4. Krajský soud v řízení zjistil, že dne 3. 5. 2016 bylo u Krajského soudu v Ostravě proti dlužníkovi (žalované 2.) zahájeno insolvenční řízení vedené pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016. Dne 9. 5. 2016 insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka a insolvenčním správcem ustanovil žalovaného 1. Žalobce do insolvenčního řízení přihlásil nevykonatelnou pohledávku v celkové výši

38 166 179,21 Kč skládající se z jistiny ve výši 20 358 420,28 Kč a úroku z prodlení ve výši 17 807 758,93 Kč. Žalovaný 1. na přezkumném jednání dne 10. 8. 2016 popřel pohledávku žalobce co do pravosti z důvodu, že neexistuje a nevznikla. Podmínka uvedená v přihlášce jako odkládací podmínka není odkládací podmínkou, která by byla sjednána, ani není podmínkou, která by plynula ze zákona. Pro případ, že by byla prokázána pravost pohledávky, žalovaný 1. popřel pohledávku rovněž co do výše s tím, že výše pohledávky by měla správně činit 1 000 Kč. Dlužník (žalovaná 2.) popřel pohledávky ve stejném rozsahu a ze stejných důvodů jako insolvenční správce. Dne 12. 8. 2016 insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů ze dne 11. 8. 2016, kterým byla povolena reorganizace dlužníka. Dne 19. 8. 2016 bylo žalobci doručeno vyrozumění žalovaného 1. o popření jeho pohledávky jak insolvenčním správcem, tak i dlužníkem. Žalovaný 1. ve vyrozumění poučil žalobce, že může své právo uplatnit žalobou na určení pohledávky u insolvenčního soudu s tím, že popření pohledávky dlužníkem má v reorganizaci stejné účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem a věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy proti dlužníkovi.

5. Jestliže popřel nezajištěnou nevykonatelnou pohledávku věřitele (vedle insolvenčního správce) i dlužník poté, co nastaly účinky povolení reorganizace, bylo na věřiteli popřené pohledávky (tj. žalobci), aby podal žalobu o určení pravosti, výše nebo pořadí popřené pohledávky nejen proti insolvenčnímu správci, ale i proti popírajícímu dlužníku. V poměrech projednávané věci je při posouzení pasivní legitimace podstatné, že úpadek dlužníka byl řešen reorganizací a nevykonatelnou pohledávku žalobce na přezkumném jednání popřel co do pravosti jak žalovaný insolvenční správce, tak i dlužník. V takovém případě je však podle názoru krajského soudu nezbytné, aby žaloba na určení pravosti nevykonatelné pohledávky byla podána nejen proti insolvenčnímu správci, ale i proti dlužníku. Za situace, kdy dojde k povolení reorganizace, má popření pohledávky ze strany dlužníka stejné účinky jako popření insolvenčního správce.
6. Krajský soud dovodil, že insolvenční správce a dlužník mají při popření pohledávky v režimu reorganizace v rozsahu shodného popření v incidenčním řízení postavení nerozlučných účastníků dané specifiky insolvenčního zákona. Ve vyrozumění insolvenčního správce doručeném žalobci je obsaženo poučení podle ust. § 198 a § 336 odst. 2 zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, insolvenční zákon (dále jen IZ), o tom, že popření pohledávky dlužníkem v reorganizaci má tytéž účinky jako popření insolvenčním správcem a věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku. Krajský soud podotkl, že v reorganizaci je sice dlužník nadán samostatným popěrným právem, na což musí věřitel reagovat podáním žaloby proti dlužníkovi, avšak povinnost insolvenčního správce vyrozumět věřitele o popření jeho pohledávky se vztahuje i k popěrnému úkonu dlužníka dle ust. § 197 odst. 2 IZ a dlužník proto není povinen vyrozumět věřitele o popření pohledávky.
7. Podle názoru soudu prvního stupně lhůta k podání incidenční žaloby na určení pravosti pohledávky proti dlužníkovi uplynula dne 12. 9. 2016, a vzhledem k tomu, že se na straně žalovaných jedná o nerozlučné „účastenství“, nelze již tento nedostatek zhojit, na čem nezmění nic ani rozhodnutí krajského soudu o přistoupení dlužníka na stranu žalovanou. Z důvodu nedostatku pasivní legitimace proto krajský soud žalobu zamítl.
8. Odstavec II. výroku je odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že žalovaný 1. byl v řízení zcela úspěšný, a má tak právo na náhradu nákladů řízení.
9. Žalovaná 2. byla v řízení také úspěšná a měla by právo na náhradu nákladů řízení, v řízení jí však žádné náklady nevznikly a nebyla zastoupena, proto krajský soud rozhodl, že ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2. nikdo nemá právo na náhradu nákladů řízení.
10. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včas odvolání, a to do celého jeho rozsahu. Uvedl, že krajský soud zamítl žalobu z důvodu, že žaloba nebyla podána do 15 dnů ode dne doručení

vyrozumění žalovaného 1. o popření pohledávky také vůči žalované 2. Žalovaný 1. a žalovaná 2. však podle názoru žalobce disponují samostatnými popěrnými právy, a proto nelze považovat úkon jednoho z nich za úkon druhého. Krajský soud v rozsudku nesprávně uvedl, že dlužník není povinen vyrozumět věřitele o popření pohledávky. Takový závěr odporuje principu samostatnosti popěrných práv insolvenčního správce dlužníka, jak je dovodila judikatura Nejvyššího soudu ČR. Insolvenční správce není dlužník a není ani zmocněncem dlužníka. Okolnost, že dlužník na přezkumném jednání popřel pohledávku, je známa insolvenčnímu správci ve stejné době a ve stejném rozsahu, jako všem ostatním účastníkům insolvenčního řízení. To, zda následně (po přezkumném jednání) dlužník vzal částečně či zcela své popření zpět, insolvenčnímu správci známo není, a ani to nikomu jinému, než dlužníku, nemůže být známo. Výzva žalovaného 1. zasláná žalobci s odstupem od přezkumného jednání, ve které se zmiňuje také popření pohledávky žalovanou 2., není relevantním podkladem, ze kterého mohl žalobce s jistotou dovodit, že je důvod k podání žaloby také vůči žalované 2. Pokud by například žalovaná 2. vzala zpět své popření žalobcovy pohledávky kdykoliv od přezkumného jednání do podání žaloby žalobcem proti žalované 2., tak žaloba proti žalované 2., i přes výzvu žalované 1., by byla od počátku nedůvodná a žalobce by musel nést náklady takového zbytečně zahájeného řízení vůči žalované 2. Samostatnost popěrných práv dlužníka a insolvenčního správce musí zahrnovat také povinnost dlužníka samostatně vyrozumět příslušné věřitele o popření jejich pohledávek dlužníkem. S přiměřeným použitím ust. § 198 odst. 1 IZ měl dlužník (žalovaná 2.) poslat sám vyrozumění všem věřitelům, jejichž nevykonatelné pohledávky popřel a kteří se nezúčastnili přezkumného jednání. Žalobce však dosud od dlužníka žádné vyrozumění neobdržel, a proto mu nemohla uplynout lhůta pro podání žaloby. Proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě bude vyhověno a přiznal mu náhradu nákladů řízení.

11. Odvolací soud poté, co zjistil, že odvolání bylo podáno včas a že jej podala osoba oprávněná, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to bez nařízení jednání dle ust. § 214 odst. 3 o.s.ř., a poté dospěl k závěru, že odvolání není co do základu věci důvodné, ale že ve vztahu k žalované 2. je ho třeba změnit, i když z jiných důvodů než v odvolání tvrzených.
12. Z veřejného insolvenčního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 vyplývá, že insolvenční řízení bylo zahájeno dne 3. 5. 2016. Žalobce přihlásil v insolvenčním řízení nevykonatelnou pohledávku v celkové výši 38 166 179,21 Kč. Na přezkumném jednání dne 10. 8. 2016 žalovaný 1. popřel žalobcovu pohledávku co do pravosti, a bude-li pravost pohledávky zjištěna, popřel i výši přihlášené pohledávky. Dlužník popřel přihlášenou pohledávku žalobce shodně jako insolvenční správce. O popření pohledávky žalovaným 1. a žalovanou 2. vyrozuměl žalovaný 1. žalobce dne 19. 8. 2016 a zároveň jej poučil o možnosti uplatnit své právo žalobou na určení ve lhůtě 15 dnů od doručení vyrozumění dle ust. § 197 odst. 2 IZ s tím, že se žaloba podává vždy proti insolvenčnímu správci a popřel-li nevykonatelnou pohledávku dlužník, žaloba se v souladu s ust. § 336 odst. 2 IZ podává též proti dlužníku. Pokud věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.
13. Usnesením ze dne 12. 8. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016 - B181 Krajský soud v Ostravě povolil reorganizaci dlužníka.
14. Z obsahu spisu vyplývá, že žalobce podal dne 9. 9. 2016 žalobu proti žalovanému 1. na určení pravosti pohledávky, kterou přihlásil v insolvenčním řízení dlužníka přihláškou č. P506, sestávající z částky jistiny 20 358 420,28 Kč a z úroku z prodlení ve výši 17 807 758,93 Kč, tj. celkem 38 166 179,21 Kč. Tvrdil, že pohledávka byla insolvenčním správcem popřena,

popěrný úkon byl insolvenčním správcem učiněn zejména z toho důvodu, že nárok je údajně nedůvodný, nevznikl a pro případ, že by bylo prokázáno, že vznikl, je popřena jeho výše.

15. Soud prvního stupně usnesením ze dne 28. 3. 2017, č. j. 32 ICm 3270/2016-26 (KSOS 25 INS 10525/2016) přibral dlužníka do řízení na stranu žalovanou jako žalovanou 2.
16. Dle ust. § 198 odst. 1 IZ, věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a); tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2 nebo § 410 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.
17. Dle ust. § 336 odst. 2 IZ, popření pohledávky dlužníkem má v reorganizaci tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem, ustanovení § 51 odst. 2 tím však není dotčeno; pro toto popření platí obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající se insolvenčního správce. Jestliže dlužník popřel pohledávku při přezkumném jednání, které se konalo dříve, než nastaly účinky povolení reorganizace, nastávají účinky tohoto popření v reorganizaci dnem, kdy nastaly účinky povolení reorganizace; tento den je rozhodný i pro počátek běhu lhůt k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku.
18. Z citovaných ustanovení i z judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 29 Cdo 24/2013) vyplývá, že věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka, která byla popřena jak insolvenčním správcem, tak dlužníkem, může svá práva uplatnit žalobou na určení podanou vůči insolvenčnímu správci a současně vůči dlužníkovi. Popření pohledávky dlužníkem má stejné účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem. Nedojde-li žaloba na určení ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží. Důsledek předpokládaný ustanovením § 198 odst. 1 větou třetí IZ, to je že k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží, se uplatní v případě, kdy popěrný úkon učiní insolvenční správce, ale i v případě, kdy tak učiní dlužník v reorganizaci. Popře-li nevykonatelnou pohledávku jak insolvenční správce, tak i dlužník v reorganizaci, musí být žaloba o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky včas podána proti oběma popírajícím (proti insolvenčnímu správci i proti dlužníku). Pokud věřitel nevykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem i dlužníkem v reorganizaci nepodá včas žalobu o určení vůči některému z popírajících, pak v rozsahu popření pohledávky tím z popírajících, vůči kterému věřitel žalobu nepodal, nastávají účinky uvedené v ust. § 198 odst. 1 větě třetí IZ. Včasnou žalobu podanou přihlášeným věřitelem ve stejném rozsahu vůči druhému popírajícímu, soud zamítne.
19. V projednávané věci žalobce zprvu podal žalobu pouze proti insolvenčnímu správci (žalovanému 1.), a přibrání dlužníka (žalované 2.) navrhl až návrhem doručeným krajskému soudu dne 31. 1. 2017, o němž krajský soud rozhodl dne 28. 3. 2017, s právní mocí usnesení ke dni 19. 4. 2017. Lhůta pro podání žaloby vůči oběma žalovaným však uplynula již ke dni 12. 9. 2016 (30 dnů ode dne konání přezkumného jednání), v níž žalobce podal žalobu pouze vůči žalovanému 1. Žaloba vůči žalované 2. proto nebyla podána včas. Na tomto závěru nezmění nic ani argumentace žalobce, podle které je dlužník o popěrném úkonu povinen věřitele zvláště vyrozumět s tím, že až okamžikem vyrozumění věřitelé běží lhůta pro podání žaloby. Taková povinnost dlužníku z žádného zákonného ustanovení nevyplývá, a nelze ji dovodit ani rozšiřujícím výkladem ust. § 336 IZ. Nestanoví-li zákon jinak, platí o přezkoumání přihlášených pohledávek v reorganizaci obdobně ust. § 190 až 202 IZ. Zákon stanoví jinak např. v určení pasivní legitimace dlužníka, který pohledávku popřel, o povinnosti dlužníka vyrozumět věřitele

o jeho právu podat žalobu o určení však zákon nic nestanoví. Na dlužníku nelze požadovat, aby takovou povinnost nesl stejně jako insolvenční správce, a proto námitka žalobce, že i dlužník má povinnost vyrozumět věřitele o svém popěrném úkonu, nemůže v projednávané věci obstát.

20. Důsledkem opožděně podané žaloby je však odmítnutí žaloby ve smyslu ust. § 160 odst. 4 IZ, a nikoli zamítnutí, jak rozhodl krajský soud v napadeném rozsudku.
21. Proto odvolací soud změnil napadený rozsudek v části odstavce I. výroku ve vztahu k žalované 2. tak, že žaloba se odmítá (§ 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř.).
22. Ve vztahu k žalovanému 1. byla žaloba podána včas. Protože však žalobce podal žalobu vůči žalované 2. opožděně, nastaly účinky předvídané v ust. § 198 odst. 1 IZ, v důsledku nichž se k pohledávce popřené co do pravosti nepřihlíží. Včasnou žalobu podanou přihlášeným věřitelem ve stejném rozsahu vůči druhému popírajícímu je proto nutné zamítnout. Krajský soud ve vztahu k žalovanému 1. rozhodl správně, odvolací soud tedy napadený rozsudek v části odstavce I. výroku ve vztahu k tomuto žalovanému, jakož i v odstavci II. výroku o nákladech řízení před soudem prvního stupně, jako věcně správně potvrdil (§ 219 o.s.ř.).
23. Změní-li odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně, rozhodne i o nákladech řízení u soudu prvního stupně (§ 224 odst. 2 o.s.ř.). Odvolací soud změnil odstavec I. výroku v části týkající se žalované 2., a proto v této části, to je ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2., rozhodl o nákladech řízení před soudem prvního stupně tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť žalobce nebyl v řízení před soudem prvního stupně úspěšný, žalované 2. však dle obsahu spisu žádné náklady nevznikly (§ 142 odst. 1 o.s.ř.).
24. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, když žalobce v odvolacím řízení nebyl úspěšný, avšak žalovanému 1., ani žalované 2. žádné náklady nevznikly (§ 142 odst. 1, § 224 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti odstavci I. a II. výroku tohoto rozsudku **je** dovolání přípustné do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, pouze pokud na základě podaného dovolání dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud (§ 237, § 238a a § 239 o.s.ř.).

Proti odstavci III. a IV. výroku tohoto rozsudku **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h) o.s.ř.).

Olomouc 12. dubna 2018

JUDr. Zdeňka Šindelářová v. r.
předsedkyně senátu